

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters, van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Neosporabesmetting mogelijke aanleiding tot abortusstorm

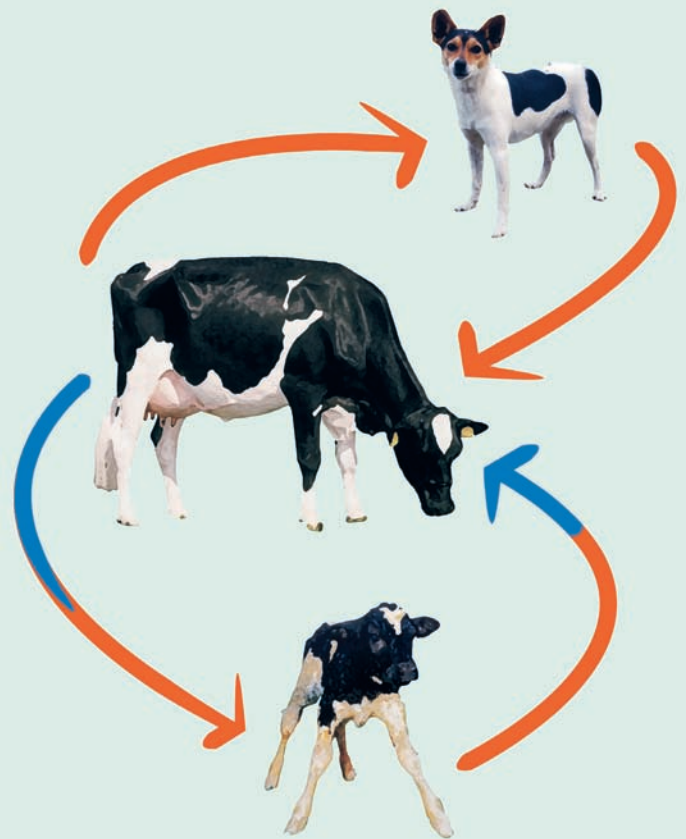
Veel verwerpers

Tijdens de bedrijfsbegeleiding op een melkveebedrijf merkte ik een hoog percentage abortussen op. Ik gaf daarop de veehouder het advies bij een volgend voorval de vrucht in te leveren voor nader onderzoek.

Toen enige tijd later opnieuw een koe verwierp, leverde de veehouder de vrucht in. Zoals verplicht bij elke abortus, werd van de moeder een bloedmonster genomen en onderzocht. Beide monsters leverden een positief resultaat op voor *Neospora caninum*.

Vervolgens taptten we bij verschillende koeien en vaarzen, afkomstig uit dezelfde koefamilie als het geteste dier. Ook van andere runderen waarbij eerder een abortus was opgetreden, werd een bloedmonster op neospora onderzocht. Drie familieleden en vier recente verwerpers bleken positief. Neospora bleek de meest waarschijnlijke oorzaak van het verwerpen. In een vervolgonderzoek namen we van alle dieren ouder dan zes maanden bloed om alle familielijnen die positief waren voor neospora in kaart te brengen.

Het advies luidde om de positieve familielijnen op termijn te laten verdwijnen door verkoop van de kalveren of inseminatie met witblauwsperma. Eventueel kon door embryotransplantatie genetisch materiaal gewonnen worden om op gezonde pinken in te planten. Ik raadde tevens aan de omgang met vrije dieren te optimaliseren door gebruik van duurder, eventueel gesekest sperma of door het spoelen van de beste negatieve koeien. Tevens adviseerde ik de hond en eventueel pluimvee uit de stal te houden en nauwgezet ratten en muizen te bestrijden.

De encyclopedie *Neospora caninum*

Neospora caninum is een eencellige parasiet. De parasiet is verwant met toxoplasmose. Koeien besmet met neospora vertonen geen specifieke ziektesymptomen. Bij besmette dieren is vaker sprake van opbreken, treedt meer abortus op of komt regelmatig een gemummificeerde foetus – ook wel steenvrucht genoemd – voor. Tachtig procent van de besmette koeien geeft echter een uiterlijk gezond kalf, weliswaar wel drager van neospora.

De voornaamste manier van overdracht is van koe naar kalf door besmetting in de baarmoeder. De bestrijding van de

aandoening is daardoor vooral gericht op het onderbreken van de maternale overdracht of overdracht van koe op kalf. Dat betekent het uitselecteren van besmette koeien en familielijnen. Embryo's raken pas na innesteling in de baarmoeder besmet met de parasiet. Via embryotransplantatie kunnen de genen van besmette koeien alsnog benut worden.

Ook de hond speelt een rol in de overdracht van neospora. De hond raakt besmet door het eten van nageboorte of vaginale uitvloei van besmette koeien en gaat zo eitjes van de parasiet uitscheiden. De hond kan beter uit de stal blijven, zodat de ontlasting van de hond niet in het voer of drinkwater van de koeien terecht komt. Tot nu toe zijn alleen de hond en in het buitenland de coyote in verband gebracht met de overdracht van neospora. Of de vos een rol speelt, is tot op heden nooit aangetoond.

